

RETTENS DOM (Første Afdeling)

16. april 1997 ^{*}

I sag T-66/95,

Hedwig Kuchlenz-Winter, fraskilt ægtefælle til en tidligere tjenestemand ved Europa-Parlamentet, Kehlen (Luxembourg), ved advokat Dieter Rogalla, Sprockhövel, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Armin Machmer, 1, rue Roger Barthel, Bereldange,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Joseph Griesmar og Julian Currall, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, bistået af advokat Bertrand Wägenbauer, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøgt,

^{*} Processprog: tysk.

hvor der er nedlagt påstand om, at det fastslås, at sagsøgte fortsat er forpligtet til at sikre, at sagsøgeren er dækket af den fælles sygeforsikringsordning, dels ved at udnytte sin ret til at fremsætte forslag over for Rådet, således at personer, som befinder sig i samme situation som sagsøgeren, kan omfattes af den fælles sygeforsikringsordning, dels ved, at den tyske regering gøres opmærksom på den lakune, som består i dens nationale sygesikringsbestemmelser og anmodes om at træffe de til afhjælpning heraf nødvendige foranstaltninger,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Første Afdeling)

sammensat af præsidenten, A. Saggio, og dommerne V. Tiili og R. M. Moura-Ramos,

justitssekretær: fuldmægtig A. Mair,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 5. november 1996,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- ¹ Sagsøgeren, der er tysk statsborger, blev ansat ved Det Europæiske Kul- og Stålfællesskabs Domstol i Luxembourg i 1956. I 1957 indgik hun ægteskab med Kuchlenz, der også er tysk statsborger, og i 1958 blev hun forflyttet til Bruxelles, til Kommissionen for Det Europæiske Atomenergifællesskab. Hendes ægtefælle, der i mellemtiden var blevet tjenestemand ved Europa-Parlamentet, blev i 1963 forflyttet til Luxembourg. Sagsøgeren opgav på dette tidspunkt sit arbejde og flyttede

med sin ægtefælle til Luxembourg. Hun arbejdede i alt lidt under syv år i Fællesskabernes tjeneste.

- 2 Efter at have forladt Kommissionen var sagsøgeren ikke længere selvstændigt tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning for De Europæiske Fællesskabers institutioner (herefter »den fælles sygeforsikringsordning«), men forblev forsikret gennem sin ægtefælle, der er forsikret tjenestemand.

- 3 Ved Cour d'appel de Luxembourg's dom af 10. december 1993, der blev retskraftig den 1. april 1994, blev sagsøgeren og Kuchlenz skilt. Efter skilsmisedommen aftalte ægtefællerne i henhold til de bestemmelser i den tyske Bürgerliches Gesetzbuch (»BGB«), som foreskriver en fordeling af pensionsrettighederne ved skilsmisse (§ 1587 ff. i BGB), at dele den pension, som Kuchlenz oppebærer fra Fællesskabet. Ved afgørelse af 5. januar 1995 stadfæstede tribunal de paix de Luxembourg denne aftale.

- 4 I henhold til artikel 72, stk. 1.b), i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (herefter »vedtægten«), som bestemmer, at en tjenestemands fraskilte ægtefælle under visse betingelser fortsat kan være dækket af sygeforsikringsordningen i højst et år fra den dato, hvor skilsmisdommen blev endelig, oppebærer sagsøgeren fortsat ydelser fra den fælles sygeforsikringsordning.

- 5 Det fremgår af sagen, at H. Kuchlenz-Winter, som er bosat i Luxembourg, har ret til at blive tilsluttet den luxembourgske socialsikringsordning. Da hun ikke i Tyskland har tilbagelagt de nødvendige forsikringsperioder, har hun derimod ikke ret til at blive tilsluttet den tyske socialsikringsordning. Hun opfylder heller ikke betingelserne for frivilligt at blive forsikret under denne ordning, og henset til, at hun lider af en alvorlig sygdom, har de private sygekasser nægtet at forsikre hende. Under alle omstændigheder er hendes tilslutning til den sociale sikringsordning i Luxembourg undergivet den betingelse, at hun skal være bosat i dette land. Sagsø-

geren har derfor anført, at hun ikke længere kan overflytte sin bopæl til Tyskland, eftersom hun ikke dér er dækket af nogen socialsikringsordning, og at hun, såfremt hun forlader Luxembourg, vil fortabe sit medlemskab af den eneste sygeforsikringsordning, som i øjeblikket står åben for hende.

- 6 Den 7. februar 1994 indgav sagsøgeren i henhold til vedtægtens artikel 90 ansøgninger til Parlamentet, den institution, hvor hendes tidligere ægtefælle havde været tjenestemand, og til Kommissionen om at træffe en beslutning, som gjorde det muligt for hende at være omfattet af den fælles sygeforsikringsordning efter den i vedtægtens artikel 72 fastsatte frist på et år. Kommissionen afviste stiltiende sagsøgerens anmodning, hvorfor sagsøgeren den 26. juli 1994 i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, indbragte en klage over denne afvisning.
- 7 Afregningskontoret i Luxembourg meddelte ved skrivelse af 26. april 1994 sagsøgeren, at hendes dækning i henhold til den fælles sygeforsikringsordning ville udløbe den 31. marts 1995, et år efter hendes skilsmisse.
- 8 Kommissionen afviste ved skrivelse af 11. januar 1995 sagsøgerens klage af 26. juli 1994. Sagsøgeren har den 24. februar 1995 anlagt denne sag.
- 9 Den 24. februar 1995 har sagsøgeren desuden fremsat begæring om foreløbige forholdsregler, hvilken begæring blev forkastet ved kendelse fra Rettens præsident af 10. april 1995 (sag T-66/95 R, Kuchlenz-Winter mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 287).

Parternes påstande

Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Det fastslås, at sagsøgte fortsat er forpligtet til at sikre sagsøgeren dækning inden for den fælles sygeforsikringsordning af risikoen mod sygdom.
- Kommissionen tilpligtes at udnytte sin ret til at forelægge Rådet forslag med henblik på at give personer, som befinder sig i samme situation som sagsøgeren, mulighed for at opnå dækning i henhold til den fælles sygeforsikringsordning.
- Subsidiært tilpligtes Kommissionen at henlede den tyske regerings opmærksomhed på den lakune, som den tyske sygeforsikringsordning indeholder, og anmode den om at træffe de til afhjælpning heraf nødvendige foranstaltninger.
- Sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

- Sagen afvises, subsidiært frifindes sagsøgte.
- Sagsøgeren tilpligtes at betale alle sagens omkostninger.

Formaliteten

Parternes anbringender og argumenter

- 10 Kommissionen har i sit svarskrift fremsat tre formalitetsindsigelser. For det første, at søgsmålet burde være anlagt mod Parlamentet og ikke mod Kommissionen. For

det andet, at sagsøgerens påstande indebærer, at Retten skal meddele Kommissionen pålæg, og alene foretage en teoretisk prøvelse af en generel retsakts lovlighed, idet Kommissionen skal rette henvendelse til en medlemsstat. For det tredje, at skrivelsen af 26. april 1994 ikke udgør en anfægtelig afgørelse.

- 11 Kommissionen har til støtte for sin første formalitetsindsigelse om, at søgsmålet burde være anlagt mod Parlamentet, fremsat tre argumenter. Først har Kommissionen anført, at formålet med søgsmålet er, at sagsøgeren fortsat kan være omfattet af den fælles sygeforsikringsordning. Denne dækning kan imidlertid kun tildeles gennem sagsøgerens tidligere mand, der som tjenestemand oppebar en alderspension fra Parlamentet, og som ikke på noget tidspunkt har været tjenestemand ved Kommissionen. Alene Parlamentet kan derfor tage stilling til en sådan anmodning.
- 12 Sagsøgte har dernæst anført, at sagsøgeren også støtter sit søgsmål på, at hun inden skilsmisdommen havde erhvervet en selvstændig ret til halvdelen af sin tidligere ægtefælles pension, hvorfor hun rent faktisk måtte anses for at have status som en pensioneret tjenestemand ved Parlamentet. Det er på dette grundlag, og ikke fordi hun tidligere har været tjenestemand ved Euratom-Kommissionen, at hun kræver at blive omfattet af den fælles sygeforsikringsordning.
- 13 Kommissionen har endelig anført, at den omstændighed, at den fælles sygeforsikringsordning i henhold til de herfor gældende regler forvaltes af Kommissionen, og at skrivelsen fra afregningskontoret af 26. april 1994 er forsynet med et stempel fra en af Kommissionens tjenestegrene, ikke indebærer, at et søgsmål til prøvelse af afregningskontorets retsakter kan anlægges mod Kommissionen. Søgsmålet burde tværtimod være anlagt mod den institution, hvor sagsøgeren er tjenestemand, en status, som indebærer, at hun er omfattet af den fælles sygeforsikringsordning. I dette tilfælde indebærer det, at sagsøgeren, som er blevet forsikret i kraft af hendes tidligere ægtefælles status som tjenestemand ved Parlamentet, og som kræver fortsat tilslutning til sygeforsikringsordningen, skal anlægge sag mod denne institution. Denne fortolkning støttes også af, at sagsøgeren har indbragt henholdsvis en ansøgning og en klage i henhold til henholdsvis vedtægtens artikel 90, stk. 1 og stk. 2, til Parlamentet, der afslog dem begge og således anså sig for kompetent på området.

- 14 Sagsøgeren har hertil anført, at det på området for de organer, der er fælles for Fællesskabets tjenestemænd, er uden betydning, hvilken institution der anlægges sag mod. Kommissionen har under alle omstændigheder på grund af dens stemmevægt og dens stilling på politisk plan langt den største indflydelse i disse organer. Sagsøgeren har endvidere anført, at Kommissionen er den ansvarlige institution for de fælles organer, hvilket fremgår af de herfor relevante bestemmelser. Den fremstår derfor som ansvarlig, hvilket også bekræftes af anvendelsen af dens stemmel, hvorfor den også må acceptere, at der påhviler den ansvar. Den omstændighed, at Parlamentet har besvaret sagsøgerens klage, har ikke den virkning, som Kommissionen har fremhævet, idet også Kommissionen har besvaret den klage, hun indgav til den.
- 15 Endvidere har sagsøgeren anført, at Kommissionen ikke under henvisning til den status, på grundlag af hvilken hun anlagde sagen, kan nedlægge påstand om sagens afvisning. De pågældende vedtægtsbestemmelser er rettet til alle tjenestemænd og deres familier. Modsat Kommissionens udsagn havde sagsøgerens tidligere ægtefælle været tjenestemand ved denne institution, for så vidt som han i ti år havde arbejdet for Euratom og for Den Høje Myndighed for EKSF, og disse organer omfattede Kommissionen.
- 16 Kommissionen har med sit andet anbringende anført, at sagsøgerens påstande, således som de fremgår af stævningen, må afvises. Den af sagsøgeren i replikken fremsatte begæring om at udsætte formuleringen af påstandene indtil den mundtlige forhandling, er retsstridig, idet det i henhold til procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra d), tilkommer parten, og ikke Retten, at formulere påstandene. Sagsøgerens første påstand tilsigter ikke, at en konkret afgørelse fra Kommissionen ophæves, men snarere, at Retten giver den sagsøgte institution pålæg om, at sagsøgeren fortsat skal være tilknyttet den fælles sygeforsikringsordning trods vedtægtens bestemmelser. Det fremgår imidlertid af fast retspraksis, at Fællesskabernes retsinstanser ikke har kompetence til at meddele pålæg til en fællesskabsinstitution uden at overtage den pågældende institutions beføjelser (Rettens dom af 20.5.1994, sag T-510/93, Obst mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 461, præmis 27, og af 10.4.1992, sag T-15/91, Bollendorf mod Parlamentet, Sml. II, s. 1679, præmis 57).

Retten kan heller ikke forpligte Kommissionen til at handle direkte modsat ufravigelige vedtægtsbestemmelser (Domstolens dom af 21.11.1989, sagerne C-41/88 og C-178/88, Becker og Starquit mod Parlamentet, Sml. s. 2807).

- 17 For så vidt angår den anden påstand vedrørende Kommissionens initiativret over for Rådet har Kommissionen anført, at den alene kan afgøre, om det er nødvendigt at udøve denne ret (Rettens dom af 17.10.1990, sag T-134/89, Hettrich m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 565, præmis 22). Denne påstand må derfor afvises. Påstanden må også afvises, for så vidt som den forudsætter, at Retten teoretisk kan tage stilling til lovligheden af en generel retsakt (Rettens dom af 12.7.1991, sag T-110/89, Pincherle mod Kommissionen, Sml. II, s. 635, præmis 30, og domme af 25.2.1992, sag T-41/90, Barassi mod Kommissionen, Sml. II, s. 159, præmis 38, og sag T-42/90, Bertelli mod Kommissionen, Sml. II, s. 181, præmis 38).
- 18 Endelig har Kommissionen anført, at sagsøgerens tredje påstand også må afvises, idet Retten ikke er kompetent til at henlede en medlemsstats opmærksomhed på en særlig retlig situation.
- 19 Til besvarelse af sagsøgtens andet anbringende har sagsøgeren nedlagt påstand om, at da hun i mellemtiden har anlagt et passivitetssøgsmål mod Kommissionen, bør Retten træffe de nødvendige foranstaltninger for at udsætte formuleringen af påstandene til den mundtlige forhandling.
- 20 Kommissionen har til støtte for sin tredje formalitetsindsigelse anført, at skrivelsen af 26. april 1994 ikke er en anfægtelig afgørelse, og at det i øvrigt ikke fremgår af sagsøgerens påstande, at hun kræver annullation af det stiltiende afslag på hendes ansøgning af 7. februar 1994 eller af afgørelsen af 26. april 1994. I henhold til fast retspraksis kan alene en retsakt, som direkte og øjeblikkeligt påvirker sagsøgerens retsstilling, anses for en bebyrdende retsakt (Rettens kendelse af 7.6.1991, sag T-14/91, Weyrich mod Kommissionen, Sml. II, s. 235, præmis 35, og af 3.4.1990, sag T-135/89, Pfloeschner mod Kommissionen, Sml. II, s. 153, præmis 11). I den

pågældende skrivelse oplyste afregningskontoret alene sagsøgeren om, hvornår hendes tilslutning til den fælles sygeforsikringsordning ophørte. Denne retsvirkning fremgår imidlertid direkte af vedtægtens artikel 72, stk. 1.b), som bestemmer, at en tjenestemand's fraskilte ægtefælles dækning automatisk ophører et år efter skilsmissen. Det var ikke nødvendigt for afregningskontoret at træffe afgørelse herom, og der foreligger derfor ikke nogen retsakt, som indeholder et klagepunkt mod sagsøgeren. Kommissionen har endvidere anført, at selv om skrivelsen af 26. april 1994 udgør en anfægtelig retsakt, består der tvivl om, hvorvidt sagsøgeren har overholdt den fastsatte tremånedersfrist for at indbringe klage, idet klagen først blev registreret den 9. august 1994.

- 21 Sagsøgeren har hertil anført, at hendes klage vedrørte den stiltiende afvisning af hendes ansøgning af 7. februar 1994, som var indgivet i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1. Da den stiltiende afvisning først blev meddelt fire måneder efter ansøgningens indbringelse, er klagen indbragt inden for den fastsatte frist. Sagsøgeren har under alle omstændigheder anført, at selv om man ved beregningen af den frist, inden for hvilken klagen burde være indført, lægger skrivelsen af 26. april 1994 til grund, må man tage hensyn til klagens poststempel, nemlig den 21. juli 1994, og ikke stemplet for registreringen i Kommissionen den 26. juli 1994.

Retten's bemærkninger

- 22 Med henblik på spørgsmålet om, hvorvidt sagen kan antages til realitetsbehandling, må sagsgenstanden først bestemmes, og følgelig må Kommissionens anden formalitetsindsigelse behandles. Retten bemærker herved, at det fremgår af stævningens første påstand, at denne går ud på, at sagsøgeren skal bevare sin tilslutning til den fælles sygeforsikringsordning ud over fristen i vedtægtens artikel 72, stk. 1.b).

- 23 Sagsøgeren havde imidlertid ved sagens anlæg modtaget Kommissionens skrivelse af 26. april 1994, hvori hun blev oplyst om ophøret af hendes tilslutning til denne ordning, og om det stiltiende afslag på den ansøgning, hun havde indgivet den 7. februar 1994 i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, med henblik på at bevare tilslutningen til ordningen. Det skal også bemærkes, at sagsøgeren den 26. juli 1994 havde indbragt en klage over disse to retsakter, som Kommissionen havde afslået.
- 24 Retten fastslår på grundlag af det anførte, at stævningens første påstand om, at det fastslås, at sagsøgeren er berettiget til fortsat at være dækket af den fælles sygeforsikringsordning, må fortolkes som en påstand om annullering af de ovennævnte retsakter samt af afgørelsen om afslaget på hendes klage af 26. juli 1994, idet denne afgørelse ikke udgjorde en bekræftelse af tidligere retsakter.
- 25 Heraf fremgår, at denne påstand ikke kan afvises fra realitetsbehandling af de grunde, som Kommissionen har fremført under sin anden formalitetsindsigelse.
- 26 Med hensyn til stævningens øvrige påstande må der gives Kommissionen medhold i dens argumentation. Det bemærkes vedrørende den anden påstand om, at Kommissionen tilpligtes at udnytte sin initiativret, at det fremgår af fast retspraksis, at Fællesskabernes retsinstanter ikke kan meddele en fællesskabsinstitution pålæg (Rettens dom af 30.11.1995, sag T-507/93, Branco mod Revisionsretten, Sml. Pers. II, s. 797, præmis 49). Med hensyn til den tredje påstand bemærkes, at Retten ikke er kompetent til at udtale sig om en medlemsstats adfærd (jf. herom Domstolens dom af 15.3.1984, sag 28/83, Forcheri mod Kommissionen, Sml. s. 1425).
- 27 Der må derfor delvis gives Kommissionen medhold i dens anden formalitetsindsigelse, hvorfor stævningens anden og tredje påstand må afvises fra realitetsbehandling.

- 28 Med hensyn til Kommissionens første formalitetsindsigelse om, at søgsmålet burde være anlagt mod Parlamentet, bemærker Retten først, at sagsøgeren, fra det tidspunkt, hvor hun forlod Euratom-Kommissionen i 1963, ikke længere har haft status som fællesskabstjenestemand, men var tilknyttet dens fælles sygeforsikringsordning gennem sin tidligere ægtefælle, der var pensioneret tjenestemand fra Parlamentet. Den 7. februar 1994 indgav hun en ansøgning i henhold til vedtægtens artikel 90, stk. 1, til Parlamentet om fortsat at kunne være tilsluttet den nævnte ordning, hvilken ansøgning blev afslået.
- 29 På samme tidspunkt indgav sagsøgeren en tilsvarende ansøgning til Kommissionen, som blev registreret i Kommissionens administration den 14. februar 1994. Denne ansøgning blev stiltiende afvist. I mellemtiden havde sagsøgeren modtaget ovennævnte skrivelse af 26. april 1994, som var påstemplet »Europa-Kommissionen, afregningskontoret«. Derefter indgav sagsøgeren den 26. juli 1994 en klage til Kommissionen, hvori hun bl. a. henviste til institutionens omsorgspligt. Denne klage blev afslået ved afgørelse af 21. december 1994, som blev meddelt den 11. januar 1995.
- 30 Retten bemærker dernæst, at såvel ansøgningen af 7. februar 1994 som klagen af 26. juli 1994 var rettet til Kommissionens ansættelsesmyndighed, og at Kommissionen ikke i afgørelsen om klagens afslag på noget tidspunkt angav, at den ikke var den kompetente institution, og at sagsøgeren burde have henvendt sig til Parlamentet. Kommissionen behandlede tværtimod sagsøgerens argumenter, herunder også argumentet om omsorgspligten, og meddelte hende et begrundet afslag.
- 31 Det fremgår heraf, at sagsøgeren modtog en retsakt, som var tilstillet hende fra Kommissionen, efter en ansøgning indgivet til Kommissionens ansættelsesmyndighed, og hvori Kommissionen ikke angav noget om, at den ikke var kompetent på området. Retten finder, at dette forhold, som beror på sagsøgtens adfærd, har skabt en sådan usikkerhed hos sagsøgeren, at man ikke kan bebrejde hende at have anfægtet Kommissionens retsakt (Domstolens dom af 30.9.1975, sag 50/74, Asmussen m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 1003, præmis 16).

- 32 Det bemærkes endvidere, hvilket fremgår af artikel 16-20 i ordningen vedrørende sygesikring for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber, at Kommissionens deltagelse i forvaltningen af denne ordning er særdeles vigtig.
- 33 På dette grundlag kan det ikke tiltrædes, at sagsøgerne ikke kan anfægte en sådan retsakt under henvisning til, at den hidrører fra Kommissionen, idet retsakten ellers ikke ville kunne være genstand for en prøvelse, og sagsøgeren for at hævde sin ret ville være forpligtet til at indgive en ny ansøgning til Parlamentet.
- 34 Med hensyn til den tredje formalitetsindsigelse bemærkes, at den anfægtede retsakt omhandler en fortolkning af de gældende bestemmelser på sagsøgerens situation. Det fremgår af retsakten, at sagsøgerens tilslutning til den fælles sygeforsikringsordning ophørte et år efter det i vedtægtens artikel 72, stk. 1.b), angivne tidsrum, således at en eventuel annullation af retsakten gør det muligt for sagsøgeren fortsat at være tilknyttet denne ordning. Heraf følger, at modsat det af Kommissionen hævdede, indeholder den anfægtede retsakt et klagepunkt imod sagsøgeren, hvorfor den kan være genstand for et søgsmål i henhold til vedtægtens artikel 91.
- 35 Det fremgår af det ovenfor anførte, at sagsøgerens første påstand, således som den er fortolket i præmis 24, kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 36 Sagsøgeren støtter sit søgsmål på fire anbringender. De tre første vedrører tilsidesættelse af omsorgspligten, af princippet om den frie bevægelighed for personer og om ligebehandling. Med den fjerde søgsmålsgrund gøres det gældende, at det i skilsmisedommen angives, at hun har en personlig ret til pension.

Første anbringende om tilsidesættelse af omsorgspligten

Parternes argumenter

- 37 Sagsøgeren har med sit første anbringende anført, at Kommissionen, når henses til hendes vanskelige situation, har pligt til at drage omsorg for, at hun fortsat kan være tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning. Kommissionens omsorgspligt bør udøves således, at de følger, som skyldes, at sagsøgeren ikke opfylder alle betingelserne for at kunne forsikres af den fælles sygeforsikringsordning, afhjælpes, hvorfor Kommissionen ikke kan afslå at anvende ordningen på hende, henset til den alvorlige sygdom, hun lider af. Sagsøgeren har bestridt Kommissionens udsagn om, at omsorgspligten må gennemføres inden for de gældende regler, hvilket indebærer, at hun ikke kan opnå den foranstaltning, hun anmoder om. Sagsøgerne har anført, at omsorgspligten er en del af »loven og retten«, hvilket indebærer, at Kommissionen kan tage hendes anmodning til følge.
- 38 Kommissionen har hertil for det første anført, at dette anbringende må afvises fra realitetsbehandling, for så vidt som det første gang er blevet fremsat i denne form i stævningen. Sagsøgeren har i klagen alene påberåbt sig omsorgspligten i forbindelse med den ret, som et medlem af den fælles sygeforsikringsordning har til at være dækket af den lovbestemte sygeforsikringsordning, der gælder i vedkommendes hjemland, når han ikke længere er tilknyttet den fælles sygeforsikringsordning.
- 39 Sagsøgte har for det andet anført, at sagsøgeren er blevet behandlet særdeles generøst, for så vidt som hun fortsat var tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning et år efter, at hendes skilsmisse var blevet endelig. Da hun kan forsikres efter den luxembourgske sygeforsikringsordning, er hun ikke længere efter hendes skilsmisse i henhold til vedtægtens artikel 72, stk. 1.b), berettiget til at være tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning. Sagsøgte har derfor ikke tilsidesat sin omsorgspligt. Endvidere er nævnte bestemmelse udtryk for den omsorgspligt, som påhviler institutionerne.

- 40 Kommissionen har for det tredje anført, at omsorgspligten må gennemføres inden for de gældende retsregler (Rettens dom af 17.6.1993, sag T-65/92, Arauxo Dumay mod Kommissionen, Sml. II, s. 597, præmis 36 og 37, og af 27.3.1990, sag T-123/89, Chomel mod Kommissionen, Sml. II, s. 131, præmis 32). Følgelig var det ikke muligt for Kommissionen fortsat at lade sagsøgeren være tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning, idet en sådan tilslutning ville indebære en undtagelse til den præceptive bestemmelse i vedtægtens artikel 72, stk. 1.b). Denne bestemmelse skal i øvrigt efter retspraksis fortolkes snævert (Rettens dom af 8.3.1990, sag T-41/89, Schwedler mod Parlamentet, Sml. II, s. 78, præmis 23).
- 41 Endelig har Kommissionen anført, at for så vidt som sagsøgeren anmoder om fortsat at være dækket af den fælles sygeforsikringsordning i kraft af sin status som tidligere ægtefælle til en tidligere tjenestemand ved Parlamentet, kan spørgsmålet om en tilsidesættelse af omsorgspligten kun opstå i forhold til denne institution.

Rettens bemærkninger

- 42 Det bemærkes først, at dette anbringende er relevant. Det fremgår af retspraksis, at selv om de for Fællesskabernes retsinstanser nedlagte påstande kun kan indeholde klagepunkter, som hviler på samme grundlag som dem, der er påberåbt i klagen, kan de under sagens behandling udvikles ved fremsættelse af anbringender og argumenter, som ikke nødvendigvis var indeholdt i klagen, men som har snæver sammenhæng hermed (Rettens dom af 8.6.1995, sag T-496/93, Allo mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 405, præmis 26, af 6.7.1995, sag T-36/93, Ojha mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 497, præmis 56, og af 12.3.1996, sag T-36/94, Weir mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 381, præmis 28). Dette var tilfældet i denne sag, for så vidt som omsorgspligten allerede var blevet påberåbt i klagen, og det alene var de følger, som sagsøgeren udleder af omsorgspligten, der blev omformuleret i stævningen.
- 43 Med hensyn til spørgsmålet, om anbringendet må tiltrædes, bemærkes, at omsorgspligten skal udøves inden for rammerne af de gældende regler, og at en sagsøger ikke kan forlange at opnå et andet resultat end det, anvendelsen af bestemmelserne,

hvis mening er klar, kan indebære (ovennævnte dom i sagen Arauxo Dumay mod Kommissionen, præmis 37). Sagsøgerens ansøgning om fortsat at være tilknyttet den fælles sygeforsikringsordning ud over det tidsrum, der er fastsat i vedtægtens artikel 72, stk. 1.b), kan derfor ikke tages til følge, idet omsorgspligten ikke kan indebære fravigelse af denne bestemmelse, hvis mening er klar. Dette anbringende må derfor forkastes.

Andet anbringende om tilsidesættelse af princippet om personers frie bevægelighed

Parternes argumenter

44 Sagsøgeren har under sit andet anbringende anført, at hendes ret til frit at bevæge sig inden for Fællesskabet er alvorligt begrænset, fordi hun ikke kan bosætte sig i Tyskland, eftersom hun, hvis hun forlader Luxembourg, vil fortabe retten til tilslutning til den eneste sygeforsikringsordning, som står åben for hende. Selv om det forholder sig således, som Kommissionen har anført i sit svarskrift, at der gælder særregler for visse persongrupper, som giver disse udvidede rettigheder, kan sådanne regler ikke være til hinder for, at hun påberåber sig princippet om den frie bevægelighed. Det strider ifølge sagsøgeren mod dette princip, at en person som sagsøgeren ikke kan skifte bopæl til sit hjemland, fordi hun ikke er dækket af en sygeforsikringsordning på grund af hendes særlige forhold.

45 Kommissionen har bestridt dette anbringende og anført, at den frie bevægelighed for personer, der, som sagsøgeren, ikke udøver erhvervsvirksomhed, er reguleret af Rådets direktiv 90/364/EØF, 90/365/EØF og 90/366/EØF af 28. juni 1990, henholdsvis om opholdsret, opholdsret for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, der er ophørt med erhvervsaktivitet, og opholdsret for studerende (EFT L 180, s. 26, 28 og 30). Alle disse bestemmelser gør imidlertid anerkendelse af opholdsretten afhængig af, at den pågældende er omfattet af en sygeforsikringsord-

ning i værtsmedlemsstaten. Kommissionen finder desuden, at årsagen til sagsøgerens problem er den tyske lovgivning; hverken sagsøgte eller den fælles sygeforsikringsordning kan gøres ansvarlig for denne lovgivnings følger.

Rettens bemærkninger

- 46 Indledningsvis fastslår Retten, at sagsøgeren ikke har påstået, at hun er offer for en tysk bestemmelse, som begrænser hendes ret til ophold i dette land. Som Domstolen i øvrigt har udtalt, er denne ret direkte forbundet med hendes tyske statsborgerskab (dom af 7.7.1992, sag C-370/90, Singh, Sml. I, s. 4265, præmis 22). Heraf følger, at hun ikke i Tyskland er omfattet af nogen begrænsning, fordi hun tidligere har været bosat og udøvet en erhvervsaktivitet i et andet land.
- 47 For så vidt som sagsøgeren har gjort gældende, at det forhold, at hun ikke i Tyskland er berettiget til at blive tilsluttet en sygeforsikringsordning, imidlertid udgør en begrænsning af hendes ret til fri bevægelighed, bemærkes, at som det fremgår af EF-traktatens artikel 8 A, gælder denne ret med de begrænsninger og på de betingelser, der bl. a. er fastsat i afledt ret. Retten fastslår, at det klart fremgår af bestemmelserne i afledt ret, som regulerer udøvelsen af opholdsretten, bl. a. direktiverne 90/364 og 90/365, at for personer, der, som sagsøgeren, ikke er erhvervsaktive, er udnyttelsen af denne ret underlagt en betingelse om, at de er omfattet af en sygeforsikringsordning i værtsmedlemsstaten.
- 48 Det fremgår heraf, at for personer, der ikke er erhvervsaktive, er tilslutning til en sygeforsikringsordning en betingelse i den afledte fællesskabsret for udøvelsen af retten til fri bevægelighed og ikke, som sagsøgeren har anført, en følge af den selv samme ret. Sagsøgeren kan derfor ikke under henvisning til de pågældende direktiver gøre krav på en social sikring — i det foreliggende tilfælde under den fælles sygeforsikringsordning — for herved at fjerne enhver praktisk hindring for hendes tilbagevenden til det land, hvor hun er statsborger.

- 49 Det bemærkes endvidere med hensyn til de følger, som sagsøgeren udleder af den omstændighed, at hun ikke er omfattet af den tyske socialsikringsordning, at for så vidt som sagsøgeren under sin erhvervsaktivitet ikke på noget tidspunkt har været tilknyttet nogen medlemsstats sociale sikringsordning, henhører hun heller ikke under det personlige anvendelsesområde for Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366). Hun kan følgelig ikke gøre krav på rettigheder i henhold til denne forordning.
- 50 Heraf følger, at spørgsmålet om sagsøgerens tilslutning til en sygeforsikringsordning, for at hun reelt kan skifte bopæl til sit hjemland, ikke kan knyttes sammen med princippet om den frie bevægelighed, således som dette princip er knæsat i traktaten og gennemført i afledt ret. Da der heller ikke er foretaget en harmonisering af socialsikringsordningerne i Fællesskabet, henhører dette spørgsmål udelukkende under anvendelsesområdet dels for de relevante bestemmelser i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber, som er behandlet ovenfor (jf. bl. a. præmis 43), dels for de relevante nationale lovbestemmelser, her den tyske lovgivning.
- 51 På dette grundlag må anbringendet forkastes.

Tredje anbringende om tilsidesættelse af princippet om ligebehandling

Parternes argumenter

- 52 Sagsøgeren har under sit tredje anbringende anført, at Kommissionens afslag på fortsat at lade hende være omfattet af sygeforsikringsordningen i den fælles sygeforsikringsordning udgør en tilsidesættelse af princippet om ligebehandling, for så vidt som de tidligere medlemmer af Kommissionen, Domstolen, Retten og Revisionsretten fortsat er omfattet af den fælles sygeforsikringsordning, når de ikke er

dækket af en anden offentlig forsikringsordning. Disse bestemmelser bør finde analog anvendelse på sagsøgeren, som ikke er omfattet af en sygeforsikringsordning i sit hjemland, og som befinder sig i samme situation som de tidligere medlemmer af de pågældende institutioner.

- 53 Kommissionen har hertil først anført, at der ikke foreligger nogen tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, idet sagsøgeren ikke gør gældende, at hun er blevet behandlet anderledes end en anden person, der var fraskilt en tjenestemand, som er tilsluttet den fælles sygeforsikringsordning. Endelig har Kommissionen anført, at institutionernes tidligere medlemmer, hvis situation sagsøgeren har påberåbt sig, er tilsluttet på grund af de hverv, de udfører, og fordi deres embedsperiode tidsmæssigt er begrænset. Sagsøgeren, der er forsikret i kraft af, at hendes tidligere ægtefælle var tjenestemand, befinder sig derfor i en situation, som ikke kan sammenlignes med de pågældende medlemmers. Kommissionen har endelig anført, at sagsøgerens påstand om, at vedtægtens artikel 72 ikke skal finde anvendelse på hende, indebærer en forskelsbehandling i forhold til andre personer i samme situation som sagsøgeren.

Rettens bemærkninger

- 54 Retten fastslår, at den såkaldte tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, som sagsøgeren har fremført, beror på Rådets forordning (EKSF, EØF, Euratom) nr. 2426/91 af 29. juli 1991 om ændring af forordning nr. 422/67/EØF — nr. 5/67/Euratom om lønningsregulativ for Kommissionens formand og medlemmer, for Domstolens præsident, dommere, generaladvokater og justitssekretærer samt for præsidenten for, medlemmerne af og justitssekretæren i Retten i Første Instans, og forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 2290/77 om lønningsregulativ for Revisionsrettens medlemmer (EFT L 222, s. 1, herefter »forordning nr. 2426/91«), hvorefter de af forordningen omfattede personer, når de er udtrådt af tjenesten, på visse betingelser fortsat kan være omfattet af den fælles sygeforsikringsordning.
- 55 Det fremgår af fast retspraksis, at ligebehandlingsprincippet er tilsidesat, når der på to grupper af personer, hvis faktiske og juridiske stilling ikke frembyder væsentlige

forskelle, anvendes en forskellig behandling, eller forskellige situationer behandles på samme måde (Rettens dom af 15.3.1994, sag T-100/92, La Pietra mod Kommissionen, Sml. Pers. II, s. 275, præmis 50).

- 56 Retten bemærker herved, at den forbindelse til Fællesskabet, som de af forordning nr. 2426/91 omfattede personer har, beror på deres embede, og modsat tjenestemændenes stilling er dette tidsmæssigt begrænset. Såfremt disse personer efter udløbet af deres embedsperiode ikke genoptager en indtægtsgivende erhvervsbeskæftigelse, der giver ret til at blive omfattet af en offentlig sygeforsikringsordning, giver den nye formulering af artikel 1 i forordning nr. 2426/91, henholdsvis i artikel 11 og i artikel 12 i de ændrede forordninger, dem mulighed for fortsat at være omfattet af den fælles sygeforsikringsordning. Denne fordel er derfor indført for at mildne de ulemper, som de pågældende er blevet påført ved afbrydelsen af deres tidligere erhvervsbeskæftigelse på grund af de hverv, de har udført i fællesskabsinstitutionerne.
- 57 Henset til den anden karakter af forholdet mellem tjenestemænd og institutionerne, som består i, at dette forhold ikke er tidsmæssigt begrænset, er tjenestemænds stilling ikke den samme som stillingen for de personer, der er omfattet af forordning nr. 2426/91. Følgelig er de forskelle, der følger af den i nævnte forordning indeholdte ordning, ikke en tilsidesættelse af princippet om ligebehandling.

Fjerde anbringende om sagsøgerens selvstændige ret til pension

Parternes argumenter

- 58 Sagsøgeren har under sit sidste anbringende anført, at hun har en selvstændig ret til halvdelen af sin tidligere ægtefælles alderspension. Denne ret er en følge af den tyske lovgivning, der på skilsmisseområdet fastsætter en fordeling af pensionsrettighederne, som er erhvervet af ægtefællen, hvilket er blevet anerkendt i den luxembourgske retsinstans, som har afsagt skilsmissemdommen. Sagsøgeren har

hertil gjort gældende, at hun er berettiget til en fællesskabspension og har heraf udledt, at Kommissionen er forpligtet til fortsat at lade hende være omfattet af den fælles sygeforsikringsordning, således som det er tilfældet for de øvrige pensionsmodtagere.

- 59 Kommissionen har bestridt dette anbringende under henvisning til, at sagsøgeren ikke har en selvstændig ret til pension i vedtægtens forstand, men en ret, der er fastsat i en dom afsagt af en luxembourgsk retsinstant, til over for sin tidligere ægtefælle at gøre krav på en del af de pensionsrettigheder, som denne har erhvervet. Den omstændighed, at sidstnævnte oppebærer en pension fra Parlamentet, indebærer ikke, at hans tidligere ægtefælle kan kræve en selvstændig pension fra Fællesskaberne. Kommissionen har endvidere anført, at sagsøgeren, som er udtrådt af tjenesten ved Euratom for over 30 år siden, hverken opfylder de for erhvervelse af pension gældende betingelser eller betingelserne for en selvstændig ret til tilslutning til den fælles sygeforsikringsordning.

Rettens bemærkninger

- 60 Retten bemærker, at dette anbringende tilsigter anerkendelse af, at sagsøgeren har en selvstændig ret til en fællesskabspension, fordi det i skilsmisedommen fastsættes, at de pensionsrettigheder, som sagsøgerens tidligere ægtefælle havde erhvervet, skulle fordeles mellem parterne. En sådan fortolkning indebærer reelt, at det anerkendes, at en afgørelse afsagt af en medlemsstats ret i henhold til national skilsmiselselov har til følge, at der tillægges en person en rettighed, hvis erhvervelse afhænger af vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber.
- 61 Det bemærkes hertil først, at en sådan selvstændig ret efter vedtægtens regler ikke i er mulig i dette tilfælde. For det første fremgår det, at begrebet pensionsberettiget tjenestemand, som er indeholdt bl. a. i vedtægtens artikel 77 og 78, ikke omfatter en person, der, som sagsøgeren, ikke har gjort tjeneste i mindst ti år, men kun har været tjenestemand fra 1956 til 1963.
- 62 For så vidt dernæst angår retten til efterladtepension fremgår det klart af vedtægtens artikel 79, 80 og 81, at denne ret forudsætter, at den pågældende tjenestemand eller forhenværende tjenestemand er afgået ved døden, hvilket ikke er tilfældet i denne sag.

- 63 Det fremgår af ovennævnte vedtægtsbestemmelse, at retten til pension forudsætter, at en tjenestemand har indbetalt bidrag i en vis minimumsperiode. Med hensyn til en alderspension skal bidragene være indbetalt direkte af den pensionsberettigede tjenestemand; for så vidt angår efterladtepensioner har den berettigede person, ægtefælle eller tidligere ægtefælle til den tjenestemand, som har indbetalt bidrag, ret til rettigheder, som sidstnævnte havde erhvervet. Det fremgår klart af omstændighederne i denne sag, at dette ikke er sagsøgerens situation, hvorfor hun ikke i henhold til gældende fællesskabsregler har ret til pension.
- 64 Anerkendelse af den rettighed, som fastsættes i sagsøgerens skilsmisedom, vil følgelig være direkte i strid med vedtægts bestemmelser, idet dette vil indebære, at disse finder anvendelse på et forhold, som de ikke omfatter. Da tilslutningen til den fælles sygeforsikringsordning er en social ret af offentlig karakter, henhører fastlæggelsen af fællesskabsordningens anvendelsesområde under fællesskabslovgivers kompetence (Domstolens dom af 12.12.1989, sag C-163/88, Kontogeorgis mod Kommissionen, Sml. s. 4189, præmis 11). En national afgørelse kan derfor ikke skabe en sådan rettighed.
- 65 For så vidt som sagsøgeren tilsigter anerkendelse af visse fællesskabsretsvirkninger af en afgørelse, der er baseret på en tysk lovbestemmelse, tilkommer det dernæst Retten at fortolke nævnte bestemmelses formål. Retten fastslår herved, at den retsvirkning, som sagsøgeren ønsker at opnå, ikke har nogen forbindelse med de mål, som tilsigtes med den tyske bestemmelse om ved en skilsmisse at fordele de pensionsrettigheder, som er erhvervet af ægtefællerne. Denne bestemmelse tilsigter alene, at der indrømmes den ægtefælle, som ikke selv har indbetalt bidrag til en pensionsordning, en del af de rettigheder, som den anden ægtefælle har erhvervet. Dette formål er i denne sag opfyldt af fællesskabsinstitutionerne, for så vidt som Parlamentet til fuldbyrdelse af skilsmisedommen betaler en del af sagsøgerens tidligere ægtefælles pension direkte til sagsøgeren.
- 66 Derimod har den pågældende bestemmelse ikke som sådan nogen virkning med hensyn til tilslutningen til en sygeforsikringsordning, idet den alene vedrører pensionsrettigheder. Den retsvirkning, som sagsøgeren ønsker, at bestemmelsen tillægges, er derfor ikke nødvendig for at nå de mål, som tilsigtes dels ved den pågældende bestemmelse, dels ved den nationale rets afgørelse, som anvender bestemmelsen, og er under alle omstændigheder uden forbindelse med bestemmelsen.

67 Dette anbringende må derfor også forkastes. Sagsøgte må derfor frifindes.

Sagens omkostninger

68 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagen imidlertid tilsigter annullation af en retsakt, der bringer de rettigheder til ophør, som sagsøgeren støtter på vedtægten, og som tilkom hende, fordi hun var gift med en tjenestemand, omfattes sagen for så vidt angår dens omkostninger af procesreglementets artikel 88. Denne bestemmelse må derfor finde anvendelse, hvorefter institutionerne i tvister mellem Fællesskaberne og deres ansatte selv bærer deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Første Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Hver part bærer sine egne omkostninger.

Saggio

Tiili

Moura Ramos

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. april 1997.

H. Jung

A. Saggio

Justitssekretær

Præsident